



Den 14. april 2023
FVM 267

GRUNDNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om udsמידsplan for fiskeriet i Nordsøen fra 2024 (delegeret retsakt)

KOM-dokument foreligger ikke

Resumé

Det regionale samarbejdsforum om fiskeriforvaltningen i Nordsøen (Scheveningen-gruppen)¹ har udarbejdet et udkast til fælles henstilling om en ny plan for udsמיד, som skal sikre, at landingsforpligtelsen for fiskerier i Nordsøen, Skagerrak og Kattegat kan gennemføres i overensstemmelse med grundforordning for den fælles fiskeripolitik og den flerårige forvaltningsplan for Nordsøen. Scheveningen-gruppen forventes at henstille, at de nuværende undtagelser fra landingsforpligtelsen videreføres og at fremsætte forslag om en ny undtagelse for kuller under bevarelsesmæssig mindstereferencestørrelse i Kattegat. På baggrund af henstillingen forventes Kommissionen at udarbejde forslag om gennemførelsen af den fælles henstilling, der vedtages som en delegeret retsakt. Forslaget skønnes at have en uændret virkning for beskyttelsesniveauet i Danmark og EU, da forslaget overvejende viderefører eksisterende lovgivning og tager højde for bestandssituationen for de berørte bestande. Regeringen kan støtte, at Rådet ikke gør indsigelser mod udstedelsen af den konkrete delegerede retsakt, og vil otte dage fra oversendelsen af nærværende notat lægge dette til grund.

Baggrund

Kommissionen forventes at fremsende et forslag til Kommissionens delegerede forordning om en udsמידsplan for fiskeriet i Nordsøen fra 2024, formentlig for en periode på tre til fem år.

Grundforordningen om EU's fælles fiskeripolitik (EU) nr. 1380/2013 om den fælles fiskeripolitik lægger op til, at detaljer om implementering af landingsforpligtelsen specificeres i flerårige forvaltningsplaner.

Med hjemmel i den flerårige forvaltningsplan for demersale bestande i Nordsøen (EU) nr. 2018/973, artikel 14 kan medlemsstater med en direkte forvaltningsmæssig interesse i Nordsøen fremsende en fælles henstilling om indholdet af en plan for gennemførelse af landingsforpligtelsen (udsמידsplan) til Kommissionen. Den fælles henstilling forventes fremsendt til Kommissionen ultimo april 2023 med henblik på forelæggelse for Den Videnskabelige, Tekniske og Økonomiske Komité for Fiskeri (STECF) til faglig vurdering. Kommissionen kan på baggrund af den fælles henstilling vedtage en endelig udsמידsplan i form af en delegeret retsakt.

¹ Scheveningen-gruppen består af de medlemsstater, der har direkte fiskeriinteresser i Nordsøen, Skagerrak og Kattegat, det vil sige Danmark, Sverige, Tyskland, Nederlandene, Belgien og Frankrig. Gruppen er drivkraften i regionaliseringsprocessen, ikke mindst med hensyn til formulering af fælles henstillinger på fiskeriområdet og helt aktuelt i arbejdet med formuleringen af planer for implementeringen af landingsforpligtelsen. Kommissionen deltager ad hoc.

Den delegerede retsakt kan kun træde i kraft, hvis Europa-Parlamentet eller Rådet ikke gør indsigelse inden for en frist på to måneder. Fristen for indsigelse kan forlænges med 2 måneder efter anmodning fra enten Europa-Parlamentet eller Rådet. Europa-Parlamentet træffer beslutning om indsigelse med et flertal af sine medlemmer, mens Rådet træffer beslutning med kvalificeret flertal.

Kommissionen forventer, at forslaget kan vedtages som en delegeret retsakt cirka seks måneder efter, at den fælles henstilling er modtaget officielt af Kommissionen. Den delegerede retsakt forventes således at kunne træde i kraft med virkning fra den 1. januar 2024.

Formål og indhold

Et af de centrale elementer i den fælles fiskeripolitik er et udsmidsforbud (landingsforpligtelse). Målet med landingsforpligtelsen er at tilskynde et mere målrettet fiskeri ved at undgå eller begrænse uønskede fangster, bl.a. ved udvikling af mere selektivt fiskeri. Fra den 1. januar 2019 er alle kvotebelagte bestande som udgangspunkt omfattet af landingsforpligtelsen. Det regionale samarbejde mellem medlemsstaterne indgår i den fælles fiskeripolitik som et vigtigt element i forbindelse med udarbejdelse af fælles henstillinger og forslag inden for fiskeriforvaltningen.

Scheveningen-gruppen udarbejder i dialog med Kommissionen og de relevante rådgivende råd et udkast til fælles henstilling om udsmidsplanen for fiskeriet i Nordsøen, Skagerrak og Kattegat gældende fra 2024 i en periode på mellem tre og fem år. Udkastet forventes fremsendt til Kommissionen inden 1. maj 2023 af Scheveningen-gruppens formandskab, der i 2023 forestås af Danmark. Inden Kommissionen kan fremsætte forslag til den delegerede retsakt, skal henstillingen forelægges Den Videnskabelige, Tekniske og Økonomiske Komité for Fiskeri (STECF) med henblik på en faglig videnskabelig vurdering af de enkelte elementer i udsmidsplanen, herunder en vurdering af den krævede videnskabelige dokumentation for eventuelle undtagelser fra udsmidsplanen. Forelæggelsen for STECF varetages af Kommissionen. Det forventes, at Kommissionens delegerede retsakt herefter kan vedtages, og såfremt Rådet og Europa-Parlamentet ikke gør indsigelser, kan den træde i kraft med virkning fra den 1. januar 2024.

Det Rådgivende Råd for Nordsøen og Det Rådgivende Råd for det pelagiske fiskeri har deltaget i møderne i Scheveningen-gruppen, hvor de blandt andet har afgivet anbefalinger til mulige undtagelser, ligesom de høres om udkastet til fælles henstilling. De rådgivende råd består af repræsentanter fra fiskerierhvervet og NGO'er.

Hovedelementerne i udkastet til den fælles henstilling er undtagelserne fra landingsforpligtelsen. Udsmidsplanen forventes at indeholde følgende elementer:

- Bestemmelser om undtagelser fra landingsforpligtelsen for så vidt angår arter, som ifølge videnskabelig dokumentation udviser en høj overlevelseseffekt.
- Bestemmelser om særlige undtagelser ("de minimis")².

Henstillingen fra Scheveningen-gruppen forventes at fremsætte anmodning om videreførelse af de eksisterende undtagelser samt anmodning om en ny undtagelse for fangst af kuller under bevarelsesmæssig mindstereferencetørrelse.

² "De minimis" er en begrænset undtagelsesbestemmelse, som indebærer, at visse fangster inden for en nærmere fastsat grænse ikke skal fratrækkes en kvote, ligesom der ikke er krav om, at sådanne fangster skal bringes i land, men de skal dog registreres fuldt ud. Den overordnede bestemmelse fremgår af grundforordningen 1380/2013, mens de nærmere betingelser fastlægges i udsmidsplanerne.

Høj overlevelse

Henstillingen fra Scheveningen-gruppen og forslaget om en ny udsמידsplan for de kommende år forventes at indeholde en videreførelse af undtagelserne med henvisning til høj overlevelse for:

- Jomfruhummer,
- Tunge i kystfiskeriet i den sydlige del af Nordsøen,
- Alle bifangster i fiskeri med tejner og ruser,
- Rødspætte i fiskeri med garn, snurrevod og bundtrawl,
- Rødspætte under mindstemål i fiskeri med bomtrawl,
- Pighvar i fiskeri med bomtrawl,
- Rokker i alt fiskeri,
- Sild og makrel i fiskeri med not, hvis notet åbnes før henholdsvis 90 pct. af notet (ved makrelfiskeri) og 80 pct. af notet (ved sildefiskeri) er trukket ind.

Undtagelserne har alle tidligere været vurderet af STECF. Scheveningen-gruppen har for flere af undtagelserne løbende givet yderligere information om videnskabelige undersøgelser samt opdateret fangst- og flådedata til støtte for undtagelserne. Med henblik på videreførelse af undtagelserne forventes Scheveningegruppen at fremsende en henstilling, der henviser til denne tidligere dokumentation og indeholder opdatering af fangst- og flådeinformation for de seneste år.

De minimis

Henstillingen fra Scheveningen-gruppen og forslaget om en ny udsמידsplan forventes at indeholde en række de minimis-undtagelser i Nordsøen for både det demersale og pelagiske fiskeri.

I det demersale fiskeri forventer Scheveningen-gruppen at fremsætte fælles henstilling om videreførelse af eksisterende undtagelser, der blandt andet omfatter:

- Tunge i fiskeri med henholdsvis garn og bomtrawl.
- Bifangster og rødspætte i fiskeriet efter jomfruhummer.
- Bifangster i fiskeriet efter rejer.
- Bifangster i fiskeriet efter hesterejer.
- Lange, hvilling og torsk i fiskeriet med bundtrawl og bomtrawl.
- Industriarter og rejer i bundtrawl.
- Kulmule i fiskeri med langliner.
- Makrel og hestemakrel.

Scheveningen-gruppen forventer også at fremsætte henstilling om videreførelse af de eksisterende de minimis-undtagelser i det pelagiske fiskeri for makrel, hestemakrel, sild, blåhvilling og hvilling.

Endelig forventes Scheveningen-gruppens fælles henstilling om udsמידsplan for de kommende år at indeholde en ny undtagelse med henvisning til de minimis for kuller under bevarelsesmæssig mindstereferencetørrelse i det blandede demersale fiskeri i Kattegat. I 2022 og 2023 er forekomsten af kuller under den bevarelsesmæssige mindstereferencetørrelse steget markant i forhold til tidligere år. Forekomsten bevirker, at den tid, der anvendes til sortering af fangster, med henblik på overholdelse af landingsforpligtelsen, er mere end fordoblet. Data som dokumentation for omfanget af fangster af kuller er baseret på observationer af fangster fra Fiskeristyrelsens CCTV projekt i Kattegat. I henstillingen forventes undtagelsen at være begrænset til fartøjer, der er udstyret med CCTV eller fisker med et trawl udstyret med SELTRA300-panel placeret 3 meter fra enden af fangstposen (dette seltrapanel er identisk med det redskab, der er lovligt til fiskeri i de lukkede områder i Kattegat).

Undtagelserne i både det demersale og det pelagiske fiskeri er begrænset til forskellige redskabstyper, fartøjstyper eller områder.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet vil få forelagt den delegerede retsakt.

Nærhedsprincippet

Forslaget er et led i gennemførelsen af den fælles fiskeripolitik, hvorfor nærhedsprincippet er tilgodeset.

Gældende dansk ret

Ikke relevant.

Konsekvenser

Der er allerede forudset statsfinansielle og administrative konsekvenser for det offentlige ved indførelse af landingsforpligtelsen, som er vedtaget i forbindelse med grundforordning 1380/2013 om den fælles fiskeripolitik. Ligeledes er det forudset, at overgangen i forbindelse med indførelsen af landingsforpligtelsen vil have erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Det er vurderingen, at landingsforpligtelsen bidrager til en mere effektiv og bæredygtig anvendelse af ressourcerne og dermed har en positiv virkning på beskyttelsesniveauet i Danmark og i EU. Forslaget skønnes at have en uændret virkning for beskyttelsesniveauet i Danmark og EU, da forslaget overvejende viderefører eksisterende lovgivning og tager højde for bestandssituationen for de berørte bestande.

I relation til den konkrete udsmidsplan, som viderefører den eksisterende plan for henholdsvis demersale fiskerier og pelagiske fiskerier i Nordsøen, forudses der ikke øgede offentlige udgifter til administrationen eller kontroldelen, idet landingsforpligtelsen i 2019 udvidedes til at omfatte alle bestande underlagt kvoteregulering. Der kan være mindre erhvervsøkonomiske konsekvenser, som afhænger af, hvilke undtagelser der opnås enighed om i det endelige kompromis, og dermed kan medføre ændringer i fiskeripraksis.

Høring

Sagen har været i skriftlig høring i § 5-udvalget (fiskeri), hvilket gav anledning til følgende bemærkninger:

Danmarks Fiskeriforening PO (DFPO) bakker grundlæggende op om arbejdet i Scheveningen-gruppen om en videreførelse af den nuværende udsmidsplan for Nordsøen, Skagerrak og Kattegat. Udsmidsplanen er med til at sikre, at landingspligten fungerer hensigtsmæssigt. DFPO noterer sig, at man ikke adresserer problematikken omkring formuleringen af de minimis undtagelsen for rejer i det demersale fiskeri. DFPO anmoder derfor om, at den formulering, som fremgår af Scheveningen-gruppens forslag til fælles indstilling også er den, der bliver gældende. DFPO har endvidere foreslået en de minimis ordning for kuller i Kattegat, som svarer til den undtagelse der er gældende for hvilling. Baggrunden er, at der i Kattegat i fiskerier efter jomfruhummer og blandet demersale arter med slæbende redskaber er konstateret en kraftig stigning i forekomster af mindre kuller. Denne situation gør, at den tid, der anvendes til sortering af fangster, med henblik på overholdelse af landingspligten i mange tilfælde er mere end fordoblet for det enkelte fartøj. Den anvendte tid har direkte negativ effekt på sorteringen af andre arter med høj overlevelse, som rødspætte og jomfruhummer. Den anvendte tid påvirker desuden besætningens arbejdsbyrde og hviletid med deraf følgende forøgelse af risiko for arbejdsrelaterede ulykker. DFPO ser på den baggrund en de minimis ordning på kuller under mindstemålet i 3AS som nødvendig og fuldt ud foreneligt med kravene og formål i den fælles fiskeripolitik.

DFPO mener, at det er ærgerligt, at man i Scheveningen-gruppen alene kunne blive enige om en fælles indstilling, der er begrænset til fartøjer, der er udstyret med CCTV eller fisker med et trawl udstyret med SELTRA300-panel placeret 3 meter fra enden af fangstposen. DFPO mener ikke, at denne begrænsning løser det problem, som fiskerne har i forhold til at overholde landingspligten i forhold til kuller og den ekstra arbejdsbyrde, som er udfordringen for fiskeriet.

Foreningen for Skånsomt Kystfiskeri PO (FSK-PO) mener, at det er positivt, at skånsomme fiskemetoder udtages fra landingspåbuddet, da der typisk forekommer høj overlevelse, men også fordi mængden af undermålsfisk fanget med skånsomme redskaber er minimale. FSK-PO støtter derfor ikke, at bomtrawlere fritages for landingsforbuddet for nogle arter overhovedet. FSK-PO mener, at det er et hårdt fiskeri for både havbund og fisk, som fanges i bomtrawlet. Det er særligt grundet den manglende selektivitet i bomtrawlfiskeriet. Generelt mener FSK-PO ikke, at bomtrawlfiskeriet hører hjemme i danske farvande og et første skridt på vejen vil være ikke at fritage bomtrawlerflåden fra landingspåbuddet. FSK-PO er ligeledes betænkelige over for indførelsen af de minimis på kuller i Kattegat. Det burde være opløftende, at en ny generation af kuller er til stede i Kattegat, som i den grad mangler på anden kommerciel fisk end jomfruhummer. Ifølge FSK-PO burde fokus i stedet være på, hvordan man undgår at fange små kullere frem for at fritage den ansvarlige flåde for landingspåbuddet ved en de minimis undtagelse.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes enighed om den fælles henstilling i Scheveningen-gruppen.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen forholder sig positivt til gennemførelse af tiltag i fiskeriforvaltningen, som følger af grundforordningen om EU's fælles fiskeripolitik. Regeringen støtter en praktisk velfungerende landingsforpligtelse og for at reglerne bliver så enkle, kontrollerbare og omkostningseffektive som muligt.

Regeringen finder, at en plan for de omfattede fiskerier i Nordsøen, Skagerrak og Kattegat skal opfylde målene i reformen om den fælles fiskeripolitik i EU, herunder skal en anvendelse af undtagelser fra landingsforpligtelsen være videnskabeligt begrundet.

Regeringen støtter i den sammenhæng, at de eksisterende undtagelser videreføres, herunder undtagelsen for rødspætte fanget med garn og trawl samt sild og makrel i notfiskeriet med henvisning til høj overlevelse. Endvidere støtter regeringen en videreførelse af de minimis-undtagelsen for industribifangster og rejebifangster i det demersale fiskeri med henvisning til socioøkonomiske betragtninger, idet det ikke er muligt at øge selektiviteten, og det er byrdefuldt for erhvervet at håndtere disse yderst minimale bifangster.

Regeringen ønsker en undtagelse fra landingsforpligtelsen for fangster af kuller under den bevarelsesmæssige mindstereferencetørrelse i det demersale fiskeri i Kattegat. Dette sker med henvisning til socioøkonomiske betragtninger, idet det er byrdefuldt for erhvervet at håndtere disse bifangster. Regeringen finder, at projektet med elektronisk monitorering med kamera i Kattegat giver et aktuelt og målbart billede af fiskerisituationen, og at undtagelsen bør finde anvendelse for fartøjer, der deltager i projektet. Regeringen støtter, at undtagelsen er begrænset til fartøjer, der er udstyret med CCTV eller fisker med et trawl udstyret med SELTRA300-panel placeret 3 meter fra enden af fangstposen.

Regeringen kan støtte, at Rådet ikke gør indsigelser mod udstedelsen af den konkrete delegerede retsakt, og vil otte dage fra oversendelsen af nærværende notat lægge dette til grund.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.